

Науковий керівник:
Гусенко А.А.,
старший викладач
кафедри публічного управління та адміністрування
і міжнародної економіки,
Миколаївський національний аграрний університет

УДК 338.2:346.7

Зелена економіка та її роль у формуванні сучасного господарського права

Олена Матющенко,

здобувач вищої освіти спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *Розглянуто концепцію зеленої економіки та її вплив на формування сучасного господарського права. Проаналізовано екологічні стандарти, екологічне підприємництво та правові механізми стимулювання сталого розвитку. Визначено ключові напрями адаптації господарського законодавства до викликів екологізації економічної діяльності.*

Ключові слова: *зелена економіка, господарське право, екологічна відповідальність, правове регулювання.*

Зелена економіка - це напрям в економічній науці, що виник протягом останніх двох десятиліть, який розглядає економіку як залежну від природного середовища, в якому вона існує, і як частину цього середовища.

Концепція зеленої економіки включає в себе ідеї з багатьох інших напрямків економічної науки та філософії, таких як феміністична економіка, постмодернізм, ресурсо-орієнтована економіка, екологічна економіка, економіка довкілля, антиглобалізм та теорія міжнародних відносин.

Основні риси цієї економіки можна узагальнити так:

- використання відновлюваних ресурсів;
- замкнені цикли використання ресурсів;
- матеріальні компоненти в гармонії з екосистемою;
- стабільний промисловий метаболізм;
- дематеріалізація метаболізму;
- ефективне зберігання енергії;
- режим постійної самооптимізації технічних систем;
- режим постійного самовдосконалення соціально-економічних систем;
- не перевищення екологічних порогів;

- збереження біорізноманіття та екосистем;
- пріоритет відтворення людської індивідуальності.

Теорія зеленої економіки базується на трьох аксіомах:

- неможливо нескінченно розширювати сферу впливу в обмеженому просторі;
- неможливо вимагати задоволення нескінченно зростаючого кола потреб в рамках обмежених ресурсів;
- все на поверхні Землі є взаємопов'язаним.

Забруднення навколишнього середовища в розвинених країнах, в тому числі вплив виробництва енергії на довкілля, привертає особливу увагу як з боку громадськості, так і з боку державних органів. Дедалі більше країн субсидують своїм громадянам купівлю електромобілів, перехід на сонячні батареї або відмову від експлуатації чи будівництва теплових електростанцій. Споживання енергії пов'язане з усіма видами економічної діяльності людини, включаючи обігрів житла, приготування їжі, керування автомобілем, промислове та сільськогосподарське виробництво.

Ситуація в Україні зовсім інша. У той час як інші частини світу відмовляються від теплових електростанцій, Україна збільшує закупівлі вугілля для теплових електростанцій. Спалювання викопного твердого та рідкого палива призводить до викидів забруднюючих речовин, таких як сірчисті гази, вуглекислий газ та оксид вуглецю, а також оксиди азоту, пил та сажа. Видобуток вугілля відкритим способом і видобуток торфу змінюють, а іноді й знищують природні ландшафти. Розливи під час видобутку і транспортування нафти і нафтопродуктів можуть знищити все живе на величезних територіях (водних об'єктах).

Зелена економіка є важливим елементом для розвитку господарського права, оскільки її принципи безпосередньо впливають на регулювання господарської діяльності. Вона сприяє формуванню нових правових норм та механізмів, які заохочують екологічно безпечну господарську діяльність. Одним із важливих аспектів є запровадження екологічних стандартів господарської діяльності, що вимагає перегляду традиційних підходів до правового регулювання. Господарське право поступово встановлює вимоги раціонального використання природних ресурсів, зменшення негативного впливу виробництва на довкілля та впровадження екологічних інновацій.

Екологічно орієнтована економіка стимулює появу нових форм підприємницької діяльності, орієнтованих на екологічну відповідальність. Це викликало потребу у правовому регулюванні екологічного підприємництва, зокрема у визначенні правових механізмів підтримки бізнесу, який використовує відновлювані ресурси, зменшує забруднення довкілля та розвиває циркулярну економіку. На цьому тлі господарське право змінюється і включає нові правові інструменти, такі як податкові пільги для екологічно відповідального бізнесу, екологічні сертифікати та ліцензії, квоти на викиди парникових газів.

Розвиток господарського права під впливом зеленої економіки відображається у позитивному розвитку договірному регулюванню екологічно орієнтованої діяльності. З'явилися нові види договорів, які передбачають відповідальність за дотримання екологічних стандартів, обмеження щодо використання екологічно недружніх технологій, зобов'язання щодо утилізації відходів тощо. Тому виникає потреба в удосконаленні законодавства, що регулює екологічні аспекти господарської діяльності, забезпеченні правової визначеності для компаній та стимулюванні розвитку «зеленого» бізнесу.

Як наслідок, екологічно орієнтована економіка змушує змінювати господарське законодавство та адаптуватися до нових викликів. Серед них - запровадження механізмів юридичної відповідальності за порушення екологічних норм, формування нових принципів державного контролю за дотриманням екологічного законодавства, посилення державно-приватного співробітництва у сфері сталого розвитку. Таким чином, розвиток зеленої економіки не лише визначає сучасні тенденції правового регулювання господарської діяльності, а й створює нові можливості для формування більш збалансованої та екологічно відповідальної економічної системи.

Отже, зелена економіка є рушієм еволюції господарського права, сприяючи його адаптації до екологічних викликів і сучасних економічних реалій. Її принципи впливають на розробку нових правових норм, регуляторних механізмів та інструментів для заохочення екологічно дружніх бізнес-практик. Впровадження екологічних стандартів, розвиток «зеленого» підприємництва та вдосконалення договірному регулюванню є ключовими напрямками цих змін. Як наслідок, зелена економіка є передумовою збалансованої правової системи, яка не лише забезпечує сталий економічний розвиток, а й гармонізує економічні та екологічні інтереси суспільства.

Список використаних джерел:

1. Мельник Л. Г. «Зелена» економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій): підручник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2018. – 463 с.
2. Рівненська обласна енергопостачальна компанія. Вплив на навколишнє середовище, спричинений виробництвом електричної енергії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ez.rv.ua/vplyv-na-navkolyshnye-seredovyshhe-sprychynenyj-vyrobnytstvom-elektrychnoyi-energiyi/>. – Дата звернення: 20.02.2025.
3. Сунцова О. О. Міжнародно-правові механізми регулювання сталого розвитку та зеленої економіки // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2021. – № 3. – С. 78–85.
4. Рябець К. А. Екологічне право України: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 438 с.

Abstract: *The concept of green economy and its influence on the formation of modern economic law are considered. Environmental standards, ecological entrepreneurship and legal mechanisms for stimulating sustainable development are*

analyzed. Key areas of adaptation of economic legislation to the challenges of greening economic activity are identified.

Keywords: *green economy, economic law, environmental responsibility, legal regulation.*

Науковий керівник:

Гусенко А.А.,

старший викладач

кафедри публічного управління та адміністрування

і міжнародної економіки,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 346.7:347.7:343.9

Правове регулювання трудових відносин у готельно-ресторанному бізнесі: проблеми та перспективи.

Валентина Скроб,

здобувач вищої освіти спеціальності 241 «Готельно - ресторанна справа

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: *у роботі розглянуто аналіз правового регулювання трудових відносин у галузі готельно - ресторанного бізнесу України, а також особливості діяльності підприємств галузі, сучасний стан законодавства про працю та його вплив на працівників та роботодавців.*

Ключові слова: *правове регулювання трудових відносин, готельно -ресторанний бізнес, законодавство про працю України, розвиток законодавства.*

Трудові відносини в галузі готельно-ресторанного бізнесу мають особливий характер через свою специфіку та високі вимоги до працівників. Правове регулювання цих відносин є важливим аспектом забезпечення стабільності та ефективності роботи підприємств галузі. У цьому контексті дослідження проблем і перспектив правового регулювання трудових відносин у готельно-ресторанному бізнесі набуває особливої актуальності.

Готельно-ресторанний бізнес характеризується цілодобовою роботою, сезонністю та високими вимогами до професійної підготовки та поведінки працівників. Ця галузь відіграє важливу роль у розвитку туристичної інфраструктури країни та створенні робочих місць. Правове регулювання трудових відносин у цій сфері має забезпечувати баланс між інтересами роботодавців і працівників, а також сприяти розвитку галузі шляхом підвищення якості обслуговування клієнтів і зниження рівня конфліктів на робочому місці. Тому вивчення сучасного стану трудового законодавства України у сфері послуг, зокрема готельно-ресторанного бізнесу, має велике значення для подальшого розвитку цієї сфери.